

Αποσπάσματα

[00:08:35- 00:09:08] Βομβαρδισμός Προφήτη Ηλία.....	3
[00:09:41- 00:10:30] Άγιος Κόσμάς	4
[00:10:35-00:14:08] Αντάρτες, εκτελέσεις στον Αϊ- Γιώργη.....	4
[00:14:10- 00:16:22] Όνειρο με εκκλησία	5
[00:17:31] Πανηγύρι Παναγίας και τραγούδι για την Αμερική.....	6
[00:19:40- 00:20:04]] Χτίσιμο Αϊ- Νικόλα	7
[00:20:47- 00: 21:00]] Λιτανεία για βροχή	7
[00:21:37-00:22:59] Νεράιδες	7
[00:23:25- 00:24:12] όνειρο με γιαγιά	8
[00:25:04- 00:] Στην Αγία Βαρβάρα πηγαίνατε;	9

Αγγελική Χούσου, 23/7

-Κουντσιώτισσα καθαρόαιμη. Με τη Γάκενα την Κήτα ήταν σαν αδερφάδες. Και με έπαιρνε η γιαγιά και πίναμε καφέ στην Κήταινα.

- Και μας είπες είσαι γεννημένη το '34.

- Το '34. 8 Μαΐου.

- Οπότε θυμάσαι εδώ τον πόλεμο, Στην περιοχή.

- Οουουου, τον ζήσαμεν τον πόλεμο μωρέ πουλάκι μου.

- Τι θυμάσαι;

- Οι Ιταλοί ήρθαν αλλά δεν έκαναν ζημιές, ούτε έκαψαν ούτε σκότωσαν, ούτεεε. Εντάξει ήρθαν έκατσαν, πόσο καιρό έκατσαν, τους έμασαν ο στρατός ύστερα τους έδιωξαν στην Αλβανία. Αλλά οι Γερμανοί ήρθαν. Οι Γερμανοί ήρθαν και έκαναν καταστροφή στην Ελλάδα. Και σκότωσαν και έκαψαν.

- Εδώ τους θυμάσαι τους Γερμανους;

- Πώς δεν τους θυμάμαι. Εμείς παιδιά μικρά τώρα. Είδες εδώ το σπίτι το μεγάλο. Εκεί καθόταν. Εμείς μικρά παιδιά παίζαμε όξω. Δεν θα παίζαμε όξω στο δρόμο. Εκεί Στην Καρυά που λέμε. Που είναι η βρύση τώρα.. Κλουτσιές τρώγαμαν..

- Ναι ε?

- Εκεί είχαν το στρατηγείο τους αυτοί; Μάλλον εκεί κάθονταν εκεί δίπλα από το σπίτι εδώ. Ένα τμήμα ας πούμε Γερμανών.

- Οι Καρυές είναι εκεί στη βρύση που είναι ο Τσιγκούλης;
- Όχι εδώ στου Κώτσικου.
- Και αυτοί θυμάσαι, όταν φύγανε εσύ πρέπει να ήσουν σε μεγαλύτερη ηλικία. Ήσουν 10 χρονών, πρέπει να θυμάσαι καλά.
- Περίπου.
- Είχαν σκοτώσει εδώ Κονιτσιώτες;
- Οι Γερμανοί; Αμ τι δεν είχαν σκοτώσει;
- Θυμάσαι κανένα περιστατικό εδώ;
- Εδώ... Βομβάρδιζαν και χάλασαν το Γκουσγκουνέικο και ακόμα χαλασμένο είναι το Γκουσγκουνέικο. Βομβάρδιζαν και πιο πολύ βομβάρδιζαν οι Γερμανοί μόλις ξεμυτούσαν. Από τον Αϊ- Λια, τα αεροπλάνα και μεις πηγαίναμε και χωνόμασταν σε ένα διάδρομο, εδώ στου Παπακώστα να μην μας βομβαρδίσουν.
- Με τη τροφή είχατε πρόβλημα; Είχατε πείνα;
- Εμείς προσωπικά να σου πω την αλήθεια, γιατί είχαμε καλαμπόκι, όπως είχαν και οι Κητταίοι. Δεν πεινάσαμε, αλλά ήταν σπίτια που δεν είχαν τίποτα. Η μάνα μου ζύμωνε το ψωμί μπομπότα. Ζύμωνε το ψωμί κι έρχονταν τα παιδιά της γειτονιάς και έπαιρνε ένα νταβά ψωμί και το έκοβε κομμάτια και τους έδινε από ένα κομμάτι να φάνε, πεινούσαν...
- Διακόνεβαν ο κόσμος έ;
- Ε, διακόνεβαν. Τι να έκαναν. Αυτοί π δεν είχαν... Ορισμένοι που είχαν.. Για ήταν εδώ οι Κωτσικαίοι δεν είχαν τίποτα. Εμείς είχαμε και τα γίδια μας, είχαμε και το γάλα μας, είχαμε και τη γκίζα μας, είχαμε το καλαμπόκι ας πούμε... Κάθε πρωί η μαμά μας έφτιαχνε κουρκούτι, με γάλα, αλεύρι καλαμποκίσιο και τρώγαμε να πάμε σχολείο.
- Πώς και δεν σας τα πήραν αυτά οι Γερμανοί;
- Οι Γερμανοί δεν μας τα πήραν... Τα ζώα;
- Ναι..
- Οι Γερμανοί δεν μας τα πήραν γιατί τα φυλάξαμε τα ζώα. Είχαμε πάει εκεί πάνω στην Καρωτιά.
- Και τα είχατε έξω από το χωριό δηλαδή για αν μην τα πάρουν.
- Και τα χωράφια που τα είχατε; Εσύ δούλευες ή όχι στα χωράφια;
- Οι μεγάλοι δούλευαν.. Έσπερναν καλαμπόκια.. Και ετχαινε θέρος και να σκαλίζουν τα καλαμπόκια ετχαινε μαζί, η περίοδο αυτή. Την μέρα σκάλιζαν το καλαμπόκι και τα βράδι κοιμόνταν αυτού κάτω στον κάμπο. Το βράδυ θερίζαν που ήταν δρουσιά. Να σκύβουν να θερίζουν, ότι είχαν στάρια.. κριθάρια..

-Εσύ θερίζεις;

- Εγώ μικρή ήμουν αλλά πήγαινα με τη γιαγιά τη Λένκω. Ξέρεις το πέρα το σπίτι, το πατρικό. Που είναι οι Καρύες, δεν είναι το πατρικό; Η Χρυσάνθη, η Λουκία. Με έπαιρναν και εμένα. Εγώ μικρή ήμουν. Ακόμα το χέρι μου το έχω, όπως πήγα να θερίσω και έκοψα το χέρι. Τι να θερίσουμε, εμείς είμασταν μικρά τότε.

-Εκεί στο θέρο, λέγατε κανένα τραγούδι;

- Όχι, οι μεγάλοι μπορεί να έλεγαν. Αλλά η γιαγιά μου συγκεκριμένα, είχε πεθάνει ο πάππος μου το '38, οπότε είχαν πένθος, δεν είχαμαν ας πούμε τραγούδια και τέτοια πράγματα.

- Είχατε ξενιτεμένους στην οικογένεια;

- Τότε όχι, εκείνη την εποχή δεν είχαμαν.

- Μετά φύγαν ε; Μετά τον πόλεμο;

- Ο πρώτος που εφκε από δω ας πούμε ήταν ο Κώστας, για την Αυστραλία. Άλλοι πήγαν στη Γερμανία. Αλλά αυτός είχε κάνει τα χαρτιά του και εφυκε εκεί. Τον περιμέναμε, είπε ότι θα ρθει. Αλλά ήθελαν να τακτοποιήκουν την περιουσία τους, εδώ, στην Αυστραλία και έρχεται η ώρα τώρα όλα να τα τακτοποιήσουν. Και τους κακοφάνεται τώρα γιατί έριζαν τα νιάτα τους.

- Τον ανταρτοπόλεμο τον θυμάσαι;

- Εμ πώς δεν τον θυμάμαι; Τον ανταρτοπόλεμο δεν θυμάμαι; Εδώ, εδώ τώρα που βλέπεις, ξέρεις πόσους τραυματισμένους αντάρτες είχαμε; Τραυματιζόταν και τους είχαμαν εδώ. Εδώ ήταν μπάσι έτσι. Και εδώ.. Ένας είχε τραυματιστεί στο χέρι του εδώ, του είχε περάσει η σφαίρα. Το είχαν δέσει τα παιδιά έτσι και όπως κατέβαιναν τη σκάλες, ωρέ ήρθε μία αιμορραγία.. Έκατσε έτσι το παιδί στη σκάλα, αυτού. Συνήλθε βέβαια αλλά είχε αιμορραγία μεγάλη.

- Τη μάχη που έγινε εδώ στον Αι-Λια τη θυμάσαι;

- Στον Αι- Λια, εεε.

- Τη μάχη της Κόνιτσας που λένε. Πού ήσουν εσύ τότε;

- Εδώ είμασταν, πού είμασταν, που να πηγαίναμε.

[00:08:35- 00:09:08] Βομβαρδισμός Προφήτη Ηλία

- Γιατί βομβάρδιζαν οι Γερμανοί, ήθελαν να γκρεμίσουν τον Προφήτη Ηλία. Ε δεν είναι θαύμα; Έπεσε μία βόμβα γύρω γύρω από τον προφήτη Ηλία, γιατί λέμε οι Γκούβες οι μεγάλες και οι Γκούβες οι μικρές, από τον Προφήτη Ηλία και κάτω.

Ανάλογα η βόμβα που έπεφτε έκανε και τη ζημιά και το λένε τώρα οι Γκούβες οι μεγάλες και οι Γκούβες οι μικρές, από τον Προφήτη Ηλία κάτω.

- Και τι έπεσε βόμβα και δεν έπεσε το εκκλησάκι;
- Δεν έπεσε ούτε μία. Αυτοί πήγαιναν να γκρεμίσουν το εκκλησάκι, αλλά δεν έπεσε μία, δεν είναι θαύμα; Δεν έπεσε **μία** στο εκκλησάκι.
- Είχαν εδώ άλλα θαύματα που να λένε στο χωριό που να λέγαν οι παλιοί;
- Ποια θαύματα, οι παλιοί δεν θυμάμαι να πουν θαύματα. Δεν έλεγαν.
- Για τον Άγιο Κοσμά λέγανε;
- Όχι δεν ήταν τότε. Ο Άγιο Κοσμάς είναι στα χρόνια τα θκά μας.

[00:09:41- 00:10:30] Άγιος Κόσμάς

– Πέρασε ο Άγιος Κοσμάς και έδινε συμβουλές. Πέρασε τα χωριά μας, το Γκρισμπάνι, Παλιοσέλι. Εκεί άφηνε, κάθε χωριό που πήγαινε άφηνε συμβουλές. Πέρασε πήγαινε από το Παλιοσέλι, Πάδες, πήγαινε για το Δίστρατο και εκεί ήταν ένα δέντρο. Εκεί έβαλε έναν σταυρό. Αυτό το ήλεγαν οι ίδιοι οι χωριανοί που τα είχαμε εδώ γειτόνοι και είχαν έρθει ανταρτόπληκτοι. Εκεί όταν θα πέσει λέει, ο σταυρός, τότε θα γίνει μεγάλος πόλεμος. Όπως έλεγαν οι χωριανοί που τους είχαμε ανταρτόπληκτοι. Και εδώ στο σπίτι είχαμε. Πολλοί ήταν και δίπλα.

- Είχαν πάρει κανένα δικό σου οι αντάρτες;

[00:10:35-00:14:08] Αντάρτες, εκτελέσεις στον Αϊ- Γιώργη

- Όχι.. Ήταν μικρά... Ο πατέρας μου δεν ήταν μπλεγμένος. Δεν μπλέγονταν πουθενά σε τέτοια. Ο Ηλίας ο Χούσος ήταν με τον πεθερό μου. Αυτοί ήταν στο Ζέρβα. Ήταν ο πέθερός μου στο Ζέρβα.
- Έρχονταν από το στρατό εδώ για να ψάξουν τους αντάρτες που είχατε;
- Οι αντάρτες ήρθαν για λίγο καιρό και έφυγαν. Δεν ήταν μόνιμοι εδώ. Έφκαν. Σκοτώθηκαν και οι αντάρτες... Αααας [ξεφυσάει]. Μακριά....Να μας φυλάξει ο θεός από εμφύλιο... Οι αντάρτες δεν ήταν παιδιά της πατρίδας; Ο στρατός δεν ήταν παιδιά της πατρίδας; Ήταν οπληρχηγός ο πεθερός μου στο Ζέρβα. Έρχονταν οι αντάρτες, δεν έφευγαν από μόνοι τους να πάνε στα αντάρτικα. Τα παιδιά ας πούμε από τα χωριά μας όλα εδώ απάνω. Τους έπαιρναν οι αντάρτες. Αυτοί παραδίνονταν στο στρατό να γλιτώσουν αν μην πάνε με τς αντάρτες. Τς ήφερναν εδώ. Στου Τζινέλλη δεν είναι το μεγάλο κτίριο, το σπίτι; Εκεί τους μάζευαν και από κει ύστερα τους έπαιρναν και τους εκτελούσαν στον Αϊ

Γιώργη. Παιδιά της πατρίδας ήταν και οι αντάρτες. Ένας ήταν από το Γκρισμπάνι, ο Σακελάριος που τον έλεγαν ήταν εδώ Κονιτσιώτης, από το Γκρισμπάνι ήτανε αλλά ήταν ράφτης, έραβε εδώ στην Κόνιτσα. Τον πήραν τον χωριανό του να τους εκτελέσουν τους αντάρτες. «Γιάννη, του είπε, έχω μάνα και πατέρα, έχω γυναίκα και παιδιά, ποιος θα τα μεγαλώσει; Με πήραν οι αντάρτες, δεν έφκα από μόνος μου». Αυτά μας τα έλεγε ο Λίας γιατί ήταν και ο Λίας εκεί που τς εκτελούσαν. Τους σκότωσαν... Σε 4-5 μέρες αυτοκτόνησε ο Σακελάριος μέσα στο μαγαζί τ... Δεν ήταν σωστό, γιατί δεν πήγαιναν μοναχοί τους αντάρτες. Τι αντάρτες; Ήταν τα παιδιά όλα από τα χωριά. Είχαν αδειάσει τα χωριά όλα.

- Που τους εκτελούσαν;
- Στον Αϊ- Γιώργη. Εδώ κάτω από την Κουτσούφλιανη κάτω κάτω είναι εκκλησία.

[00:14:10- 00:16:22] Όνειρο με εκκλησία

- Πρώτα ήταν στην Παλιογορίτσα ο Αϊ- Γιώργης. Εκεί είναι ένα μάρμαρο, είναι σκαμμένο. Κ' ήλεγαν ότι το 'χαν σκαψ πο παλιοί για να μαζεύει νερό. Έρχονται οι αρχαιολόγοι και με πέρουν(γελάει). Και πάμε πέρα εκεί στην Παλιογορίτσα και βρήκαν τα θεμέλια που ήταν η εκκλησία. Ήταν Αϊ- Γιώργης, φάνηκαν τα.. το εκκλησάκι. Εκεί ήταν ο Αϊ- Γιώργης. Και από κει την πήραν την εκκλησία, την χάλασαν και την έφτιακαν κάτω εκεί στα χωράφια. Και τώρα ο Αλέξης ο Σέρρας που είναι εκεί στα σιλό που έχουν τα πρόβατα. Εκεί που είδα το όνειρό μου εγώ, το χτισε έφτιαξε ένα εκκλησάκι και το ονομάζει Αγία- Τριάδα.
- Τι όνειρο είδες εσύ;
- Είδα ότι **εκεί** ήταν εκκλησάκι. Ήταν ο Αϊ- Γιώργης. Πηγαίνω το πρωί, γιατί ήταν τσομπαναρείο αυτοί είχαν τα πρόβατα εκεί. Μωρέ κύρ- Αλέξη του λέω, αυτό και αυτό. Και πήγαμαν και όντως βρήκαμαν θεμέλια. Μετά ήρθαν οι αρχαιολόγοι.
- Το πες εσύ σε κάποιον και το μάθανε;
- Ναι, κουβέντα εκεί με τους Σερραίους, ήμασταν το ένα συζητήσαμε. Και ήρθαν οι αρχαιολόγοι. Με πήραν, ήμουν στα πρόβατα κιόλας, βοσκούσα τα πρόβατα. Ήρθαν με πήραν από κει για να τους δείξω **ακριβώς** πού ήταν η εκκλησία.
- Εσύ το ονειρεύτηκες αυτό; Είδες το μέρος και είδες μία εκκλησία εκεί;

- Ναι, ναι. Εκεί και τώρα ο Αλέξης ο Σέρρας, τώρα πήγαμαν εκεί πέρα και λέει: Εκεί που ονειρεύτηκες Κική το έκανα εκκλησιάκι αλλά το ονομάσαμε λέει Αγία Τριάδα. Το ίδιο είναι... αφού έγινε. Το ίδιο, ότ όνομα ή Αγία Τριάδα ή Αϊ-Γιωργς.
- Εδώ παλιά η Κόνιτσα πότε πανηγύριζε θυμάσαι;
- Το Δεκαπεντάγουστο. Α το Δεκαπεντάγουστο το καιγαν.
- Που γινόταν το πανηγύρι;
- Στην Παναγία πάνω.
- Τι θυμάσαι από τότε; Πηγαίνατε εκεί;
- Πως δεν πηγαίναμαν. Και χορεύαμαν, [γελάει] τα κορίτσια και ήρθε και η σειρά μου να χορέψω. Λέει μία μοδίστρα που πηγαίναμαν και μαθαίναμαν ράψιμο, η Φρόσω του Γρατσούνα. Λέει: «Κάτσε, κάτσε το τραγούδι της Κικής.» Με είχε ζητήσει ένας για την Αμερική να φύγω. Αλλά με άφηνε ο Χούσος να φύγω στν Αμερική; Και πήραν τα όργανα με το έτσι που πήραν το ρυθμό, οπ ο Χούσος : «Αμ πως και δεν θα πας στην Αμερική» λέει.
- Ποιο τραγούδι παίζαν τα όργανα;

[00:17:31] Πανηγύρι Παναγίας και τραγούδι για την Αμερική

- *Μην με στέλνεις μάνα στην Αμερική εγώ θα μαραζώσω θα απομείνω εκεί Δολάρια δεν θέλω, πώς να σου το πω, καλύτερα να πάρω εκείνον που αγαπώ*
Μπήκε ο Χούσος στ μέση. Κοίτα ήταν κουριτσομάζωμα, δεν έμπαιναν τα παιδιά στο κοριτσομάζωμα, όλο κορίτσα. Αλλά όλα τα γαιδούρια όξω από την εκκλησία ήταν, στα κέδρα [γελάει].
- Κοιτούσαν ε;
- Εμ τι, μόλις μπήκε ο Χούσος, επειδής χόρευα εγώ και μπήκε ο Χούσος μέσα στο χορό, μπήκαν όλοι ύστερα. «Α ρε Λία, α ρε Λία» τον θαύμαζαν μετά.
- Σε ήθελε και σε πήρε.
- Αυτός είχε τρέλα δεν είχε...
- Από πού έρχονταν όργανα εκεί;
- Ε είχαμαν ντόπια όργανα. Βιολί έπαιζε ο Παναγιώτης ο Βαρβάτης , ήταν ντόπια όργανα..
- Έρχονταν από τη Βούρμπιανή;
- Όχι.. Ήταν Κονιτσιώτες.
- Θυμάσαι τι τραγούδια έπαιζαν, τι χορεύατε;

- Ο καθένας έπαιρνε το τραγούδι του. Εμένα τσάμκο μου άρεσε. Άμα παρήγγελνες τσάμκο στο παίρναν οι γύφτοι κατευθείαν, όποιο ρυθμό ήθελαν τα όργανα.
- Εδώ ποιες άλλες εκκλησίες είναι στην Κόνιτσα παλιές;
- Μόναχα ο Αϊ- Νικόλας είναι... ο Άγιο Κοσμάς είναι χτισμένος στα χρόνια μας.
- Ο Αϊ-Νικόλας τι ιστορικό έχει;

[00:19:40- 00:20:04]] Χτίσιμο Αϊ- Νικόλα

- Ο Αϊ-Νικόλας ήταν οι Τούρκοι. Ήταν Τούρκοι όταν το χτίζαν. Έφταναν ας πούμε σε ένα σημείο την ημέρα χτίζαν οι ντόπιοι και το βράδυ πήγαιναν οι Τούρκοι και το γκρεμούσαν. Άντε, αύριο πάλι από την αρχή. Μέχρι που φύγαν οι Τούρκοι μετά και έτσι αναστηλώθηκε ο Άγιος Νικόλας.
- Και πώς και βάλατε τον Άγιο- Νικόλα εδώ πέρα στην Κόνιτσα;
- Οι παλιοί, το είχαν τάξει τώρα... Τάιμα...ήταν, πώς έγινε ο Άγιος Νικόλαος.
- Λέγανε εδώ οι παλιοί αν είχε πέσει καμιά αρρώστια εδώ στο χωριό;
- Είχε πέσει αλλά.. τι αρρώστια είχε πέσει...Χρυσή; Κάτι...
- Κάνανε καμιά λιτανεία για τις αρρώστιες; Τι κάνανε όταν ήταν τέτοιες ας πούμε;

[00:20:47- 00: 21:00]] Λιτανεία για βροχή

- Λιτανεία είχαν κάνει...Δεν έβρεχε, και έκαναν λιτανεία τα κορίτσια και ράντιζαν ας πούμε περπατούσαν το δρόμο και τον ράντιζαν με το νερό. Αυτό θυμάμαι που είχαν κάνει. Ήταν στα χρόνια τα δικά μου.
- Έλεγαν και κάνα τραγούδι;
- Εμ κάτι θα έλεγαν αλλά δεν θυμάμαι ήμουν μικρή.
- Του Αϊ- Νικόλα έκαναν τη λιτανεία;
- Δηλαδή ήταν οι Τούρκοι τότε επί Τουρκίας. Τρόμαξαν δηλαδή για να χτιστεί αγανάκτησαν οι ντόπιοι, οι Κονιτσιώτες για να τον φτιάσουν.

[00:21:37-00:22:59] Νεράιδες

- Καμιά ιστορία παλιά λέγαν εδώ στην Κόνιτσα για στοιχειά και νεράιδες;
- Για νεράιδες;
- Ναι.

- Λέγαν [γελάει]. Ποιες νεράιδες ήταν. Λέγαν ότι χτυπούσαν ντέφια οι νεράιδες, περπατούσαν στο δρόμο και η φαντασία έτσι ήταν όχι ότι ήταν.
- Ναι, τι λέγαν όμως για πες μας.
- Ότι περνάν οι νεράιδες. Τα είδες κανένας αυτές τις νεράιδες; Απλώς η φαντασία ήταν του ανθρώπου.
- Που τις έβλεπαν;
- Στο δρόμο. Ότι περπατούσαν.
- Εδώ μες την Κόνιτσα ή στο ποτάμι ας πούμε;
- Όχι, τώρα στο βουνό όχι στο ποτάμι.
- Και χτυπούσαν τα ντέφια; Και τι κάναν αυτές λέγαν αν έπαιρνα τα ρούχα του κόσμου το μεσημέρι; Τι σας λέγαν από τα παλιά;
- Όχι τι ρούχα να πάρουν. Αυτές του' χαν σαν έθιμα. Να τραγουδήσουν και να χορέψουν, να φέρουν γύρα. Τς είδε κανένας; Αυτό δεν μπορώ να καταλάβω. Τς είδε κανένας τις νεράιδες; Η φαντασία του ανθρώπου ήταν αυτά.
- Στον προφήτη Ηλία πηγαίνατε όπως στην Παναγία ή όχι;
- Πηγαίναμαν, πηγαίναμαν. Και γιόρταζε και πηγαίναμαν από εδώ μπροστά, δεν ήταν ο δρόμος όπως είναι τώρα. Ανεβαίναμε από εδώ μπροστά.

[00:23:25- 00:24:12] όνειρο με γιαγιά

- Και ετοιμάζομουν για βαφτίσια να βαφτίσω ένα κοριτσ. Ανέβαινα από εδώ και βλέπω τη γιαγιά μ στον ύπνο. Ούι μωρ Αγγελική, Ούι μωρ Αγγελική, να σου πάρω.. Θα πας για βαφτίσια αύριο.Αααα, Θέλω το όνομά μου. Πώς να το πώ. Τι όνομα να πω. Θα το πείς Κωσταντούλα. Τόσα παιδιά ο Τάκης, τόσα παιδιά ο Νικόλας, κουρίτσα δηλαδή.. Να μην βγάλει ένας το όνομά μου. Θα μου το βγάλεις εσύ, το θέλω το όνομά μου. Και όντως το έβγαλα Κωσταντούλα. Το βάφτισα την άλλη την ημέρα και έβγαλα το όνομα της γιαγιάς. Γιατί μου το ζήτησε.
- Έβλεπες πολλά όνειρα ε;
- Είμασταν αγαθά. Δεν είχαμε διαολιά. Κατάλαβες; Μεγαλώσαμε ήρεμα. Μεγαλώσαμε. Ο πατέρας μου χασάπης ήταν. Αλλά δούλευε σκληρά και μεγαλώσαμε άνετα. Δεν είχαμε φτώχεια. Και να χαμάν ας πούμε... Τι πατέρα είχαμε εμείς..

[00:25:04- 00:] Στην Αγία Βαρβάρα πηγαίνατε;

- Ναι πηγαίναμε. Καθαρά Δευτέρα πηγαίναμε. Τότε γίνονταν το γλέντι στην Αγία Βαρβάρα.
- Με όργανα ή με το στόμα.
- Ίμμι όργανα. Δύο τρεις ζυγίες που το λεγαν. Όργανα, χορός..Παλιοί χόρευαν ωραία.
- Χώρια οι άντρες από τις γυναίκες;
- Οπωσδήποτε χωριστά. Άλλον κύκλο είχαν οι γυναίκες, άλλον κύκλο είχαν οι άντρες. Εδώ οι γυναίκες. Εδώ οι άντρες.
- Γιατί μπαίνανε μέσα οι γυναίκες και έξω οι άντρες;
- Ε δεν ήταν να πιαστούν χέρι χέρι τώρα οι γυναίκες με τς άντρες. Για όνομα του Θεού τώρα.. Ήταν και λίγο ντροπή, το είχαν για ντροπή.
- Μόνο συγγενείς πιάνονταν ε;
- Ε, άμα ήταν αδέρφια άμα ήταν πρώτα ξαδέρφια, άμα ήταν..
- Εγώ θυμάμαι να μου λένε μικρή πως η Αγία Βαρβάρα πέθανε εκεί;
- Δεν ξέρω το ιστορικό. Δεν άκουσα δηλαδή το ιστορικό της Αγίας Βαρβάρας.
- Και πηγαίνατε και στο κάστρο πιο πάνω;
- Τα παιδιά πήγαιναν και στο κάστρο τι θα τα έλεγαν, τι θα εμπόδιζαν. Τα παιδιά πήγαιναν. Εμείς τα κορίτσια δεν πηγαίναμε.
- Εδώ για το σπίτι της Χάμκως θυμάσαι τη λέγαν οι παλιοί;
- Η Χάμκω ήταν μοδίστρα. Εκεί ράβονταν όλες οι κυρίες. Παράδειγμα η πεθερά μου. Ράβονταν και έλεγαν ότι έραβε πάρα πολύ ωραία. Ύστερα τα πήρανε έφκαν στην... Οι τούρκοι όλοι πήγαν στην Τουρκία έφκαν τους έμασαν. Απομκε το σπίτι της Χάμκως. Αλλά το ερείπωσαν. Ότι είχε μέσα το κατάκλεψαν. Τώρα δεν ήταν ότι και ότι το σπίτι της Χάμκως. Αλλά δεν το πρόσεξαν. Ούτε του Τζινέλλη πρόσεξαν. Όταν γκρεμούσαν την πόρτα του Τζινέλλη για να μπούνε μέσα... Του Τζινέκη.. Ήταν μία πόρτα μεγάλη με αγκωνάρια. Όταν τα γκρεμούσαν αυτά και τα έπαιρναν κολώνες.. Πέτρες.. Δεν άνοιγαν τα μάτια τς.. Τα έπαιρνε ο καθένας και τις έβαναν σπίτι τους. Βάζουν τις γλάστρες. Είναι για τις γλάστρες αυτές οι κολώνες; Είχανε πέτρινες κολώνες και όλα τα χάλασαν.
- Αυτοί οι Τούρκοι είχαν επαφή εδώ με τους ντόπιους;
- Ε οι παλιοί είχαν. Συνεργασία, είχαν.

- Δεν είχαν μίσος. Αφού ύστερα έφκαν οι Τούρκοι στην Τουρκία τα περίλαβαν οι ντόπιοι.
- Τα νεκροταφεία τους; Θυμάσαι εσύ να λένε ότι ήταν νεκροταφεία των Τούρκων εδώ;
- Το νεκροταφείο των Τούρκων είχαν κάτω είναι που είναι η γέφυρα στην Τοπολνιτσα. εδώ. Από τότε εκεί ήταν.
- Είχε μείνει κανένας Τούρκος που να μην έφυγε;
- Είχαν μείνει και στην κάτω Κόνιτσα και στο Μπέρκο που λέμε. Στην κάτω Κόνιτσα ήταν πολλοί. Αλλά που να θυμάμαι τώρα τα ονόματά τς. Τώρα αυτοί άλλαξαν και αυτοί. Δεν ήταν όπως ήταν οι παλιοί.
- Οπότε για την Χάμκω έλεγαν καλά λόγια εδώ ο κόσμος;
- Ήταν μία αρχοντογύναικα όπως άκουσα από την πεθερά μου που πήγαινε και ράβονταν. Ήταν λέει μια αρχοντογύναικα, δεν ήταν λέει μια απλή γυναίκα. Ήταν με σεβασμό γιατί πήγαινε ράβονταν και η πεθερά μου και μου έλεγε.
- Τώρα θυμάσαι τι έλεγαν οι πιο παλιοί για τους πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία;
- Ήρθαν, ότι περιουσία είχαν στον τόπο τους πήραν και εδώ. Εδώ στην Κόνιτσα. Πήραν τα στρέμματα που είχαν εκεί, τα πήραν και εδώ.
- Οι συνθήκες ποιες ήταν τότε πού ήρθαν.
- Κοίτα, δεν είχαν μίσος, να χουν μίσος ο ένας με τον άλλον.
- Δηλαδή οι Κονιτσιώτες τους υποδέχτηκαν καλά;
- Ναιμ και δούλευαν μαζί και στα χωράφια. Δηλαδή όπου χρειαζόταν δούλευαν μαζί. Ειδικά τον κάμπο.
- Δηλαδή ήταν καλοί αυτοί στην αγροτιά; Ήξεραν από αγροτικές δουλειές;
- Εμ αγρότες τι θα να' ταν. ΣΤΑ γραφεία θα να' ταν; Γραφεία θα τς είχαν εκεί.
- Και έμειναν εκεί γύρω στο ποτάμι;
- Όχι μόνο στο ποτάμι στην κάτω Κόνιτσα να πούμε.
- Έμειναν άλλοι στην πάνω Κόνιτσα και άλλοι στην κάτω. Είχε διαφορά παλιά;
- Είχε διαφορά... Άλλο οι πανωκονιτσιώτες, του Βαρώζ που το λέν. Άλλο η απάνω Κόνιτσα άλλο η κάτω Κόνιτσα. Είχαμαν διαφορά.
- Σε τι είχατε διαφορά;
- Εεε είχαν.. Άλλο είμασταν εμείς οι απανωκονιτσιώτες άλλο.. Είμασταν πιο αριστοκράτες... πιο καλά... πώς να σας το εξηγήσω.. Οι κατωκονιτσιώτες δούλευαν τα χωράφια, δούλευαν. Εδώ οι απανωκονιτσιώτες δεν δούλευαν όλες τα χωράφια.. Άλλες είχαν τα μαγαζιά τους άλλος είχε άλλη δουλειά, άλλος..

- Άρα οικονομικά είχαν διαφορά;
- Ε ναι, πώς να ζούσαν, πώς να ζούσαν; Αυτός ο κάμπος έζησε.. γενιές και γενιές.. Είχε διατάξει ο Μεταξάς όποιος μπορεί να ανοίξει ένα μέρος, χωράφι, τ'ανοίγει και δεν πλέρωνε ας πούμε να το πληρώσει. Τ' άνοιγε όσα στρέμματα. Ο πάππος μου είχε καθαρίσει είκοσι στρέμματα. Και του λέγαν, τα καθαρίζε, και του λέγαν: «Νικόλα, τι κάνεις αυτού;» «Για.. καθαρίζω, θα βάλω δέντρα να έρχονται τα εγγόνια μου να τρώνε. Και είχε τα γίπουρα του κόσμου όλα τα είχε φυτεμένα, είκοσι στρέμματα χωράφι τα είχε φυτεμένα.. Ότι φρούτο θέλαμαν εκεί το τρώγαμαν... Είχε φέρει κάτι ροδακινιές από την Πελοπόννησο.
- Στα Γιάνεννα πηγαίνατε;
- Με τα πόδια πήγαιναν.. Εκεί πήγαιναν τότε ήφερναν πράγματα. Αγόραζαν αγογάτες. Έπαιρναν τα ζώα και έφευγαν από εδώ και από τα χωριά όλα. Με τα ζώα το έφερναν το πράγμα για να το πουλήσουν στα μαγαζιά.
- Τώρα θυμάσαι κάνα παραμύθι από παλιά;
- Τι παραμύθια; Δεν θυμάμαι κάνα παραμύθι. Δεν θυμάμαι..
[00:36:55- 00:37:26] Παραμύθι
- Μια φορά και έναν καιρό ήταν ένας παππούς και μία γιαγιά. Και λέει: « Γιαγιά πάω στην αγορά να ψωνίσω, τι να πάρω; Ε πάρε μωρέ παππού ότι θες.. Να πάρω κρέας; Ε μωρέ έχει κόκαλα, ποιος το καθαρίζει από τα κόκαλα.. Να πάρω ψάρια; Τι λες μωρέ παππού. Να σε φτώ και να με φτάς με τα ψάρια; Αυτά έλεγαν. Τι άλλο να έλεγαν..
- Δεν τα τρώγατε τα ψάρια;
- Εμάς ο πατέρας μου έτρωγε κάθε μέρα ψάρια από το Βοϊδομάτη. Άλλο ψάρι δεν έτρωγε. Από τη λίμνη που ήφερναν δεν έτρωγε γιατί έπεφταν οι βόθροι.
-

